

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglaš v tem listu so uspešni

VOL. XXVII.—LETO XXVII.

RUSI ODPRLI OFENZIVO NA ŠIROKI FRONTI

Ostri boji v dolini Dnjestra. Nemci priznavajo "lokalne pridobitve" Rdeče vojske

LONDON, 26. aprila — Nemška vrhovna komanda je danes poročala, da je Rdeča vojska odprla novo veliko ofenzivo v dolini spodnjega Dnjestra, s čimer je očividno končan premir, ki je trajal tekom zadnjih dni na vzhodni fronti.

Berlinski poročilo priznava, da so Rusi na nekaterih sektorjih bili bodisi ustavljeni ali eliminirani.

Malinovski je regrupiral svojo armado

Dočim ni Moskva o obnovitvi ofenzive do sedaj ničesar poročala, med tem do Rdeča vojska na Krimu pritiska obroč okrog Nemecev v Sevastopolu, pa se iz Berlina poroča, da je general Rodjon Malinovski, poveljnik tretje ukrajinske armade, potem ko je z bliskovito naglico odšel vso južno Ukrajinu nemških sil, regrupiral svoje sile za novo ofenzivo, katere cilj je pridružiti se drugi ukrajinski armadi gen. Ivana Koneva za ofenzivo v Romunijo.

Pet transportov potopljenih pred Sevastopolom

LONDON, 27. aprila. — Morala je danes zjutraj naznani, da se borba za Sevastopol nadaljuje, in da so Rusi večer potopili pet nemških in romunskih transportov, ki so skušali evakuirati vojaštvo v Romunijo.

KONCERT V CANTONU

V Cantonu, Ohio, se bo v nedeljo, dne 30. aprila vršil v Grški dvorani na 10 St. in Ross, N. E. koncert in program, ki ga prireja American Yugoslav Citizens Club. Pričetek bo ob 3. uri popoldne, zvečer se pa vrši pri 7. uri. Ob tej priliki bodo tudi nastopili zastopniki clevelandškega župana Frank J. Lauscheta, Dr. George D. Popoff, Mrs. Gacinovich, iz Pittsburgha, in več drugih kandidatov. Cenjena javnost iz Cantona in okolice je prijazno vabljen, da se te prireditve udeleži v čim večjem številu.

SEJA PODRUŽNICE ŠT. 39 SANS

V petek, dne 28. aprila, ob 8. uri zvečer se vrši redna mesečna seja podružnice št. 39 S. A. N. S., v spodnji dvorani Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. Na sejo je bil povabljen tudi izvršni tajnik SANSa, Mr. Mirko G. Kuhel, iz Chicago, Ill. Članstvo je vabljeno, da se v velikem številu udeleži.

ZADUŠNICA

Ob priliki 30. dnevnice smrti Rose Jaklič se bo vršila zadušnica v cerkvi sv. Marije na Holmes Ave., v soboto, 29. aprila, ob 7:30 uri zjutraj, ter v cerkvi sv. Vida pa v ponedeljek, dne 1. maja.

MESTO VENCA

Mr. in Mrs. Frank Strauss sta darovala \$5.00 podružnici št. 48 SANS, mesto venca za pokojnega Jernej Krebela.

Govor maršala Tita na drugem zborovanju Anti-fašističnega sveta narodnega osvobojenja Jugoslavije

Združeni odbor južnoslovanskih Amerikancev v New Yorku nam poroča, da je nedavno prejel naravnost iz glavnega stana maršala Tita številko časopisa in brošure Narodno-osvobodilnega pokreta Jugoslavije, kjer je bil priobčen zgodovinski govor, ki ga je imel maršal Tito na drugem zborovanju Anti-fašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije, v Jajcu v Bosni dne 29. novembra, 1942.

Govor maršala Tita na omenjenem zborovanju je značilen dokument v osvobodilni borbi jugoslovanskega ljudstva in ga priobčujemo v celoti. — Uredništvo.

GOVOR MARŠALA TITA

Razvoj osvobodilne borbe jugoslovanskega ljudstva v zvezi z mednarodnimi dogodki

Svojo narodno osvobodilno borbo lahko razdelimo na štiri razdobja:

1. Kapitulacija Jugoslavije in začetni ljudski upor, tekom katerega so se oblikovali množični partizanski oddelki za boj proti okupatorju.

2. Preoblikovanje partizanskih oddelkov v redne vojske, bataljone, brigade in divizije, in tvorjenje Narodno-osvobodilne armade Jugoslavije.

3. Preoblikovanje Narodno-osvobodilnih Odborov v pravo ljudsko oblast in ustanovitev Antifašističnega Sveta Narodne Osvoboditve Jugoslavije, in

4. Razdobje, v katerem se nahajamo sedaj, in sicer: preoblikovanje Antifašističnega Sveta Narodne Osvoboditve Jugoslavije iz splošno-strankarske oblasti v najvišjo zakonodajno oblast in ustanovitev Narodnega Odbora Ljudskega Osvobojenja Jugoslavije kot začasne narodne vlade.

Prvo razdobje.

Vzroki, zakaj je Jugoslavija tako hitro padla in zasužnjena naše domovine s strani nemških, italijanskih, ogrskih in bolgarskih čet se danes jasni veščini našega ljudstva. Dvajset let zatiranja Hrvatov, Macedoncev, Slovencev in drugih od strani velesrbskih hegemonistov; dalje nezasišana korupcija vladajočih krogov v domovini in njihove zveze z najreakcionarnimi krogi v zamejstvu, posebno z nemškimi in italijanskimi, z namenom, da se obdržijo na oblasti, zatem nezasišano izdajalstvo in špijonaža v naši armadi, a posebno v generalnem štabu—vse to so bili vzroki katastrofalnega in sramotnega poraza jugoslovanske armade v vojni. Ta poraz je imel katastrofalne posledice za ljudstvo Jugoslavije. Kralj in vlada, obenem z grupo ljudi, ki so bili odgovorni za usodo naše domovine, so pobegnili v tujino. Jugoslavija je bila razkosana in je postala plen takih razbojnikov, kakoršnih ne pozna zgodovina. V domovini je nastal nezasišani teror in iztrebljevanje ne samo najnaprednejših ljudi, temveč iztrebljevanje vsega srbskega stanovništva na Hrvaškem, Bosni in Hercegovini, Vojvodini, slovenskega prebivalstva v Sloveniji itd. Nemški in italijanski okupatorji so spravili na Hrvaško krvave ustaške zveri, a v Srbiji najogabnejšega izdajalca Nedića in so z njihovo pomočjo začeli izvrševati svojo peklensko namero,

da iztrebijo Slovence na Balkanu. V tej težki, z gotovostjo lahko rečem, najtežji situaciji v zgodovini našega naroda, se je naša samo ena organizacija v naši domovini, ki je bila dvajset let takorekoč izven države in preganjana od vseh oblastnikov v Jugoslaviji, a ki je dala na razpolago vse svoje skušnje in organizatorične sposobnosti in vse svoje izkušene borbe v službo zaslužnega naroda. Komunistična stranka je bila edina, ki je vodila ljudstvo v oboroženi upor, edina, ki ni obupala, temveč je dvignila zastavo osvobodilne fronte visoko in ki je vztrajala, obenem z ljudstvom, do danes. (Burno odobravanje. Klici: "Živela komunistična stranka.")

Ustanovljati so se začeli partizanski oddelki, najprej v Srbiji, Bosni in Hercegovini, dalje obli ljudski upor v Črni gori meseca julija, zatem širjenje partizanskega pokreta na Hrvaškem, v Sloveniji, itd.

Vse to je pokazalo, da je naša domovina, tako zasužnjena, ostala neuklonjena in da so naši narodi pripravljene doprinesti tudi največje žrtve za svojo osvoboditev. Mali partizanski oddelki, skoraj praznih rok, so začeli naglo rasti in se razvijati v krepke oddelke, ki so jemali sovražniku orožje, zadajali sovražniku vse težje in močnejše udarce, in pokazali, da jih ni mogoče uničiti navzlic vsem nemškim, italijanskim in ostalim okupatorskim močem, ki so začele boj, da bi zatrle partizanski pokret v raznih krajih domovine. (Burno odobravanje. Ploskanje.)

Odbijačiji tako vse sovražniške napade in pretvarjačiji se čim dalje bolj v močne partizanske skupine, je bila na jesen 1942 na odredbo Vrhovnega Štaba ustanovljena Narodno-osvobodilna Vojska Jugoslavije. (Viharno odobravanje. Ploskanje.)

Pride drugo razdobje v Narodno-osvobodilni borbi. Ustanovljene so brigade, divizije in oddelki, osvobodjena so cela področja od sovražnikov in njihovih ustaških in četniških slug. Naša mlada Narodno-osvobodilna Vojska je pokazala takoj izpočetka, da je sposobna izvršiti tudi najtežje naloge. Veliko mest je bilo osvobojenih, na primer Livno, Glamoč, Mrkonjič-grad, Jajce, Ključ, Bihač, Krupa, Slunj itd. Z ustanovitvijo Narodno-osvobodilne vojske se je pojavil uporniški duh tudi v krajih, kjer je dotedaj vla-

Maršal Tito

dalo relativno zatišje. V tem razdobju je Narodno-osvobodilna vojska dobila stabilnejšo obliko in s tem tudi zaupanje vseh večjih ljudskih mas iz vseh krajev Jugoslavije.

Narodno-osvobodilni Odbori, ki so se dotedaj ustanovljali na osvobojenem ozemlju, so se začeli ustanovljati tudi na napol-osvobojenem in še celo na zasedenem ozemlju, ker je ta novi začetek narodne oblasti postal vedno popularnejši in ker ji narod vedno bolj zaupa.

Čeprav so izpočetka ti Narodno-osvobodilni odbori bili ustanovljeni bolj kakor pomožni organi partizanskim odredom v osvobodilni vojni, za časa tvorjenja Narodno-osvobodilne vojske, ti Odbori sedaj predstavljajo edino in pravo ljudsko vlado. (Ploskanje.) Pred njimi stoje sedaj tudi mnoge druge naloge in ne samo pomaganje partizanskim enotam in Narodno-osvobodilni vojski. (Dalje prihodnje)

POGREB FRANKA SOMRKA

Ker bo sin Stanley dospel na pogreb svojega očeta Franka Somraka, se je pogreb prestavilo iz četrta na soboto popoldne. Da se mu izkaže zadnjo čast, bo truplo položeno na mrtvaški oder v Slovenskem narodnem domu v petek popoldne, odkoder se bo pogreb vršil. Truplo ostane v železovih prostorih do petka popoldne.

POGREB THERESE MATOS

Pogreb pokojne Therese Matos se bo vršil v soboto ob 9. uri zjutraj iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v cerkvi sv. Vida in nato na Calvary pokopališče. Pokojnica je bila članica društva sv. Anje št. 4 S. D. Z., društva Marije Magdalene št. 162 KSKJ in podr. št. 25 S. Z. Sin Herman, ki se nahaja pri mornarici v Chicago, Ill., je dospel na pogreb svoje matere.

DEMOKRATSKI KLUB 32. VARDE

V petek, dne 28. aprila, ob 8. uri zvečer se vrši seja Slovenskega demokratskega kluba 32. varde, v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Prijazno se vabi cenjeno članstvo, da se seje udeleži.

ZADNJA ČAST

Članice podružnice št. 18 S. Z. Z. se opozarja, da se v petek ob 8. uri zvečer berejo v August F. Svetkovem pogrebem zavoda, da izkažejo zadnjo čast umrli članici Josephine Slapnik.

Važno naznanilo—Konvencija SANSa

(Iz urada Slovenskega ameriškega narodnega sveta)

Na seji SANSovega izvršnega odbora, ki se je vršila v Chicagu dne 12. aprila, je bilo soglasno zaključeno, da se v prvi polovici julija vrši redno zborovanje ali konvencija Slovenskega ameriškega narodnega sveta. Natančni datum in prostor bo določil upravni urad potem, ko bo izdelal popoln načrt za reprezentacijo SANSovih podružnic in na kongresu izvoljenih odbornikov. Zastopstvo imajo v glavnem tvoriti podružnice po svojih delegatih, ki so pripomogle zgraditi naš svet in ki so gmotno in moralno podprle njegovo delo. Upravni urad ima nalogo izdelati načrt za podlago zastopstva v smislu tega pravca.

Vse SANSove podružnice so naprošene, da kooperirajo z upravnim uradom pri izdelavi tega načrta s tem, da točno in pravilno izpolnijo vprašalne pole, ki bodo v par dneh odposlane na podružnične tajnike. Na podlagi prejetih informacij bo izdelan načrt in predložen celokupnemu izvršnemu odboru v odobritev. Namen izvršnega odbora je, da bodo naše podružnice reprezentirane na podlagi sledečih kvalifikacij: število posameznih članov, število k podružnici pripadajočih in prispevajajočih društev in prispeva vsota.

SANSove podružnice sestajajo in poslujejo na raznovrstne načine. Nekatere podružnice sestojijo iz posameznih članov, druge iz posameznih članov in društev, tretje samo iz prispevajajočih društev, četrte iz podružnic, ki podpirajo gibanje le s prostovoljnimi prispevki od rojakov ali s prispevki od raznih zabavnih prireditev. Imamo tudi podružnice, ki v finančnem prispevanju niso veliko pripomogle ali celo ničesar. Logično je torej, da zastopstvo na konvenciji za vse te podružnice ne more biti enako. Upoštevati se mora faktično delo. To je SANS! O njegovi bodočnosti naj torej razpolagajo in odločajo oni, ki so ga zgradili.

Tajniki! Kadar prejmete vprašalne pole iz SANSovega urada, izpolnite jih čim preje in navedite vse informacije, da nam bo mogoče čim pravičneje rešiti vprašanje o upravičenosti števila delegatov vsake podružnice.

Izvršni odbor je tudi zaključil, da bo SANS plačal iz centralne blagajne le dnevnice delegatom. Za vozne stroške bo morala skrbeti podružnica. Iz tega razloga a naj podružnice skušajo ojačiti svoje blagajne v ta namen. Bodočnost SANSa je v rokah njegovih podružnic in članstva. Te tvorijo njegovo telo in življenje. Slovenski narodni kongres mu je ustvaril le bistvo za tvorbo telesa in mu določil glavo, ki ima nalogo to telo zgraditi in ga voditi v smislu sprejetih resolucij. Naloga konvencije bo v glavnem presoditi izvršeno delo, odločiti o temeljnih vprašanjih, ki se nanašajo na pravilno tolmačenje in razumevanje kongresnih resolucij in izvoliti odbor, ki bo vodil nadaljnje posle najvažnejšega slovenskega političnega gibanja v Ameriki.

Važnosti bodoče konvencije torej ne moremo samo površno podarjati. Njen uspeh ali neuspeh je odvisen od zanimanja, ki mu ga bodo posvetili SANS-

ARMADA PREVZELA VELIKO TRGOVSKO FIRMO V CHICAGU

Akcija podvzeta, ko se je korporacija uprla odredbi za podpis pogodbe z unijo

CHICAGO, 26. aprila. — Vlada Zedinjenih držav je nočoj s pomočjo oddelka vojaštva dejansko prevzela veletrgovino Montgomery Ward & Co., potem ko se predsednik korporacije Sewell Avery ni hotel pokoriti predsedniški odredbi za izročitev korporacije v roke trgovskega departamenta.

Vlada je nastopila, ko se je velika firma, ki se specializira z razpošiljanjem blaga po pošti, uprla odredbi zveznega vojnega delavskega odbora, podkrepjena z ukazom predsednika Roosevelta, da firma podpisuje podaljšanje pogodbe z delavci, ki so člani CIO organizacije.

Wayne C. Taylor, podtajnik trgovskega departamenta, ki je bil določen kot zastopnik vlade, da prevzame kontrolo nad lastnino korporacije v Chicagu, je naznanil, da je Avery zapustil družbine prostore, potem ko mu je bilo dano zagotovilo, da se bo poslovanje veletrgovine nadaljevalo po normalnem tiru.

Zračna vojska besni dalje z neugnano silo

Včeraj je bil Essen poglavitna tarča v zračni ofenzivi

LONDON, 27. aprila. — Na 13. dan zračne ofenzive proti Nemčiji je bilo mesto Essen poglavitna tarča britskih bombnikov, ki so vprizorili na važni nemški industrijski center napad tekom noči.

Nemška letala so priletela tekom noči trikrat nad Anglijo.

Naciji očividno nimajo dovolj letal, da bi vprizorili resen napad, toda skušajo vsaj nekoliko odgovoriti na strahoviti napad, ki ga voči zavezniška zračna sila proti Nemčiji.

Ameriška letala bombardirala Brunswick

Ameriška letalska sila, broječa okrog 1000 bombnikov in bojnih letal, je včeraj vprizorila napad na Brunswick, kjer se nahaja poglavitna nemška zrakoplovna baza, ki straži dohod nad Berlin.

Z namenom, da se zbeza nemško obrambo, je manjša ameriška sila istočasno udarila tudi mesto Osnabruck, ki se nahaja 100 milj vzhodno od Brunswicka.

S svojih baz v južni Italiji so ameriški bombniki včeraj vprizorili težak napad na železniško in industrijske naprave v Turinu, Parmi in Ferrarju v severni Italiji.

HIMEN

V soboto se bosta poročila Miss Marie Dolores Perko, hčerka Mr. in Mrs. Frank Perko, 3546 E. 81 St., in Mr. Frank M. Strazar, sin Mr. in Mrs. Frank Strazar, 3606 E. 71 St. Poroka se bo vršila v cerkvi sv. Lovrenca. Novoporočencema čestitamo in želimo vse najboljše v zakonskem življenju!

ovni člani in krajevne podružnice. Mirko G. Kuhel, izvršni tajnik.

ne nadaljevalo po normalnem tiru.

Prvi slučaj prevzeta trgovine v vojni

To je prvi primer, da je vlada prevzela kako trgovsko firmo v tej vojni, in tudi prvi primer, da je bil trgovski departament določen kot vladna poslovna agencija v kaki taki akciji.

Akcija je bila naznanjena v Washingtonu 24 ur potem, ko je predsednik korporacije izjavil, da ne bo poslušal vladne odredbe za poravnava spora z delavci.

Novi grobovi

JOSEPHINE SLAPNIK

Snoči ob 7. uri je preminila v Lake County Memorial bolnišnici v Painesville, Ohio, Josephine Slapnik, preje Gradishar, rojena Potočnik. Stara je bila 55 let in je zadnje leto in pol živela na farmah v Madison, O., preje pa je stanovala na 14305 Jeanne Ave. Doma je bila iz Ljubljane, odkoder je prišla v Ameriko leta 1905. Bila je članica društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ, društva Cleveland št. 126 SNPJ in podružnice št. 18 SZZ. Tu zapuša žalujočega soproga Antona, tri sinove Franka, Juliusa in Harry Gradishar, hčer Josephine, poročeno Bolek, in sestro Marijo Little. Pogreb se bo vršil v soboto ob 9.45 uri zjutraj iz pogrebnega zavoda August F. Svetek, 478 E. 152 St., v cerkev Marije Vnebovzeta in nato na Calvary pokopališče. Pogrebna maša se bo brala v ponedeljek ob 9:30 uri zjutraj, v cerkvi Marije Vnebovzeta.

PAUL PLEŠE

Po več mesečni mučni boleznini je umrl Paul Pleše, star 79 let, stanujoč na 806 E. 99 St. Pokojni ni delal zadnjih 15 let. Prvih 23 let je družina živela v Calumet, Mich., kjer je delal v bakrenih rudnikih. Prišel je v Cleveland, je delal nekaj let v znani Fisher Body Co. Doma je bil iz Delnic, in je bil član društva sv. Vida št. 25 KSKJ. Tu zapuša soprogo Marijo, rojeno v Lokvah na Hrvaškem, in hčer Anno. Pogreb se bo vršil v soboto iz pogrebnega zavoda A. Grdina in sinovi v cerkvi sv. Pavla in nato na Calvary pokopališče.

Koncert priredi Glasbena Matica v nedeljo, 30. aprila v Slov. nar. domu ob 8. uri zvečer

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

MONARHISTIČNA PROPAGANDA

IV.

Bistvo nacijske strategije od dneva, ko je Hitler prišel na krmilo v Nemčiji in podvzel kampanjo za podjarmljenje sveta, je obstajalo v tem, da se je narode sveta strašilo s komunistično nevarnostjo. Pod to lažljivo pretvezo je nacijska Nemčija skupno z Mussolinijem v krvi zadušila demokracijo v Španiji in postavila na krmilo krvniški režim generala Franca. Ko je Hitler planil na Češkoslovaško, je svoje banditstvo skušal opravičiti z argumentom, da je Češkoslovaška "komunistično gnezdo" v srcu Evrope in da "interesi civilizacije" zahtevajo, da se to gnezdo uniči, predno bo komunizem okužil ves kontinent. V besednjaku nacijske in fašistov demokracija in komunizem pomenita isto. S slikanjem komunistične nevarnosti je Hitler povzročil notranji razkroj v vsaki državi, katero si je izbral za svojo žrtev. To je bilo geslo, ki je prineslo padec Francije, kjer je domača reakcija zavzela stališče, ki se je izražalo v besedah: Rajje Hitlerja kot Bluma!

Zadnji up nacijske, da se rešijo pred popolnim porazom in preperečijo zmago Združenih narodov, tiči danes v nadaljevanju propagande, katere cilj je razkol med tremi velikimi zavezniki: Anglijo, med Anglijo in Ameriko na eni strani in Sovjetsko Rusijo na drugi. Naciji vedo, da je to njihova zadnja karta. Sedaj, ko zmagoslavna Rdeča vojska z vsakim dnevom prihaja bliže mejam Nemčije, tuli Berlin glasneje kot kdaj poprej, da ruske zmage pomenijo, da bo komunizem poplaval Evropo. To je tudi argument, ki ga rabijo kvizlingi v vseh deželah, ki se nahajajo pod nemško okupacijo. Kdor se bori proti okupatorjem, je komunist!

Kako so se orijentirali stari politični voditelji v Sloveniji, ko se je narod začel organizirati za boj proti okupatorjem, je jasno povedano v deklaraciji Slovenske ljudske stranke, ki se nahaja med materijalom, ki ga je razposlala centrala jugoslovanske monarhistične propagande na časopisje v Ameriki. Ta skupina, ki si še vedno lasti pravico govoriti v imenu dotične stranke, navzlic temu, da je dokazano, da so progresivni elementi v stranki (bivši ban Dušan Sernec, Edvard Kocbec in drugi) zavzeli vodilna mesta pri eksekutivi Osvobodilne fronte v Sloveniji, je v dotični deklaraciji ODPRTO IZPOVEDALA IN PRIZNALA, DA SMATRA KOMUNISTE (t. j. Osvobodilno fronto) ZA VEČJEGA SOVRAŽNIKA KOT PA NEMŠKE IN ITALIJANSKE OKUPATORJE!

V dotični deklaraciji se dobesedno čita:

"Ob času, ko je osvajalec brutaliziral težko udarjene Slovence, se je dvignil nov sovražnik, narodni izdajalec: komunizem! Najprej je pokazal svoj obraz pod krinko "Narodne osvobodilne fronte." Ampak kmalu si je snel krinko z obraza in se pokazal kot sluga Kominterne: njeno aktivnost je kmalu začel prevečati program čistega komunizma: uniči vse, kar je narodnega, z namenom, da se doseže poglavitni cilj, kateri je vpovstavitve proletarske diktature potom komunistične revolucije, in končna uklonitev sovjetsko-ruskemu imperijalizmu."

In potem na drugem mestu v isti deklaraciji: "Slovenska ljudska stranka je bila prva, ki je razkrinkala obraz komunizma, ki se je režal iz Narodne osvobodilne fronte, in ki je tudi spoznala, da je komunizem celo večja nevarnost za Slovence in Jugoslavijo kot pa okupatorji sami."

Natančno ista strategija in natančno iste metode kot se jih poslužuje Hitler za razdvojeitev Združenih narodov! POGLAVITNI SOVRAŽNIK, PROTI KATEREMU SE MORA VODITI BOJ, JE KOMUNIZEM — IMPERIJALIZEM SOVJETSKE RUSIJE — NE PA NACIZEM IN FASIZEM! To je mentaliteta, ki je odprla pot nacifašistični kugi v Evropi in potisnila demokracijo sveta na rob propada!

NEWYORŠKA PISMA

Piše Frank Kerže

RESNICA?

Da se resnica prav spozna je treba čuti dva zvona. Te dni sem čital več člankov v enem izmed naših dnevnikov. Gre se za razmere v stari domovini. To se pravi: o bojih in nasprotjih, ki so med osvobodilno fronto, kakor se imenujejo skupine pod maršalom Titom in pa—med nasprotniki. Kdo so ti? Bele garde, vaške straže in mnogo podobnega.

Članki se čitajo kakor kak zapisnik enega izmed naših podpornih društev. Gre nekako tako: Skupine osvobodilne fronte so pridle v vas, pobile ali odpeljale nekaj oseb, zraven še zažgale nekaj hiš in odšle. Tudi kaj so razdri progo, tam razstrelili most pri železnici, podirli predor za železnico, uničili zveze itd. Vselej so bili eni in isti, to je člani osvobodilne fronte.

Čisto natančno se je ugotovilo skoro za vsak slučaj posebej, kako je bil ta ali oni ubit, včasih celo mučen in pretepan, kakšne poškodbe je dobil in podobno. Potem se je konstatirala škoda v dinarjih, popisale se vse izgube, prav kakor v kakem uradnem zapisniku enega društva.

Za dodatek je bilo vselej rečeno, da je velika večina vsega ljudstva proti osvobodilni fronti, katera ni drugega, kakor par komunistov, ki hočejo s silo tirati ljudje tje, kamor ne marajo iti.

Da je vse to res, potrjujejo neke skupine takozvanih na prednih strank in zraven tega pritisnejo svoj pečat še socijalisti, kolikor jih je. In da ne pozabim: pristaši katoliških strank, kakor se že imenujejo.

Cela stvar ni nova. Videl sem poročilo glede tega pred par leti. Imel ga je neki minister ju goslovanske vlade. Razlika je le ta, da je bil v teh člankih nabran ves materijal, da se tako prepriča ameriško javnost, kde ima prav, kdo napak.

Ko človek prečita vse to, čaka na reakcijo. Kakšen vtis napravljajo poročila na te ali name? Odgovor? Nobenega. Vsak človek obsoja ubijanje in požig, klanje in vničevanje. To da?

Ne morem se iznebiti vtisa da so vsa ta poročila ena sama zvon. Vse je prikrojeno tako da so na eni strani sama bela jagnjeta, na drugi pa sami krvoločni in neusmiljeni komunisti. Človek se nehoti vprašati: kako je prišlo do tega? Vsaka stvar ima svoj vzrok in tega navedenega nikjer v poročilih. Porej manjka drugi zvon, brez katerega ni resnice.

In še več. Če že uješ dva zvona, je treba imeti ne samo še dodatnega tretjega, ampak skupino njih, ki preišče vse, za ališ in ugotovi vse od prvega do zadnjega.

Vsa poročila so kar se da enostranska. Le tukaj pa tam je kak fraza, ki ta človeku misli. Zakaj se to godi? Ker žele biti beli gardisti, vaške straže in druge tam pripadajoče skupine zveste, kralju in domovini.

Precej tukaj je en velik zajec, ki nam pomaga odgovoriti na mnoga vprašanja. Mi vemo, da Tito urejuje politične zadeve osvobojenih krajev tako, da prepusti ljudstvu vse. Ko mine boj, je prvo njegovo delo, da skliče vse ljudi. Potem odglasuje in si izbere take zastopnike, ki uživajo zaupanje večine. Ti potem vladajo.

Ampak ne vladajo v sporazumu z jugoslovansko vlado in kraljem. Oni pravijo: bodočo državo naj odglasuje ljudstvo. Kakor odloči večina, tako naj bo.

Vaške straže, beli gardisti in podobne skupine pa hočejo kralja in njegovo vlado. Vse to se seveda ne meša gladko. So izdajstva, pobijanja, požigi — sploh vse, kar more en nasprotnik storiti drugemu. Vedeti moramo namreč, da je vojska in ta ne priznava drugega, kakor: ali ti ali jaz. Za oba ni prostora.

So ljudje, ki mislijo, da če je kdo našega jezika in naše krvi, da mu mora biti vse odpušeno in vse zaprinešeno. Ampak dragi moji, to ni tako. Jaz sem povedal pred poldrugim letom dni v eni izmed največjih newyorških dvoran, vprico ministrov in zastopnikov raznih vlad, da je meni moj brat fašist veliko bolj nevaren, kakor recimo Nemeč ali Lah. Če hočem, da pridem kam, moram najprej obračunati z njim. In vojna pozna en sam obračun: ali ti ali jaz.

Jaz ne trdim, da so beli gardisti, vaške straže in drugi njihovi pristaši sami fašisti. Tudi ni treba, da so. Dovolj je, da podirajo delo osvobodilne fronte, da se bore in maščujejo, ko le morejo—izkratka: da so s svojimi lastnimi brati v odprtem boju.

In priznajmo odkrito: naša stara domovina je danes v odprtem boju. Na eni strani osvobodilna fronta, na drugi vaške straže, gardisti in drugi. Vsa skupina želi uveljaviti svoje in posledica? Vse, kar prinese navadno vojska: umor, požig, vničevanje in stotero drugega.

Kaj pomaga zdaj v javnost pisariti in vzdihovati? Vzemimo stvari, kakor so, če hočemo ali ne in presojajmo jih tako, kakor v zadevah, ki niso naše. Glede Tita in njegovega načina reševanja vseh mogočih vprašanj je svet edin v tem, da e mogoče on edini, ki je naše nekako srednje pot. On hoče la se vrne bodočnosti države v oke ljudstvu. Čital sem opeto rane članke o Titovih uspehih in samo na vojnem polju, ampak posebej še na političnem tar je največje važnosti. Tito n njegovi vedo, za kaj se bore in kako hočejo. Kdor je z njim jo odobraval vse, kar stori v vojo obrambo, pa bilo tako al ako. Kdor je proti njemu, kakor vaške straže, gardisti in drugi, bo izkušal uveljavljat svoje. In ne z besedo, ki ne začne nič, pač pa s silo. Kdor smaga, tisti je na površju.

Mesto da se take stvari približe, bi človek rajši videl, ko ni zastopniki vaških straž, belih gardistov in drugih skupin zdali svojo proklamacijo, ko ler bi jasno in odločno povedali svoje stališče, zakaj so za kralja in monarhijo, zakaj se rajši družijo s priznanimi sovražniki našega naroda, kakor pa z ljudmi tistega jezika, tiste krvi.

Ena izmed pogretnih fraz bi bila brez dvoma: so komunisti. Če vsi ne, pač vsaj fisti, ki vodijo. Hm, kaj naj pa bodo drugega? Z Dunajem in Rimom je bil naš narod poldrugi tisoč let. Ali ga nista tlačila in izkoriščala oba? Kdo je tisti, ki je prišel prvi na pomoč osvobodilni fronti? Ali ni bila Rusija? Ali je Rusija pristala na to, da morajo biti vsi komunisti, ki se bore za izpremembo vlade v nekdanji Jugoslaviji?

Prvič v zgodovini Clevelanda bodo tri gledališča kazala istočasno isto sliko in sicer "Song of Bernadette." To zanimivo filmsko sliko so pričeli kazati v Hippodrome gledišču v sredo 26. aprila o polnoči. V Variety in Keith's gledišču na East 105 St. pa v četrtek 27. aprila. Ta slika je povzeta iz priljubljene povesti o maži Bernardki in čudežni prikazni v Lurdu, katero je opisal Franz Werfel. Dokler bo živel človeški rod, bo ostala za vedno v spominu tudi ta filmska slika, kot ena najlepših in najbolj globokih filmskih slik.

V sliki je pokazana vsa velika vera male Bernardke, kateri se je prikazala Marija. Ker je Bernardka vztrajala pri svoji trditvi, da je videla Marijo, je bila pozvana pred sodišče, da bi tam to svojo trditev preklicala, kar pa Bernardka v svoji veliki veri ni mogla storiti.

Sodnijskim potom so dali zapreti votlino. Ko pa je ležal na smrtni postelji vladarjev sin in so mu dali požirek vode iz Lourda, kjer se je bila prikazala Marija, mu je odleglo in na vladarjevo povelje so to votlino zopet odprli za romarje in bolnike, ki so tu iskali čudežnega ozdravljenja. Vsa ta zgodba je zapopadena v filmu "Song of Bernadette."

Baš nasprotno: ljudje so videli, kaj je Rusija dosegla pod komunizmom v enem samem četrt stoletju in mislijo si: kar je tako dobro in uspešno za nje, zakaj bi ne bilo tudi za nas?

Ni treba, da se zgražajo radi vere. Oblika države je politično in ekonomsko vprašanje, ki nima prav nobenega stika z vero. To se pravi: ima stik samo za liste, ki hočejo po sili vriniti vero v državo samo. Mi, ki gledamo na boj v naši stari domovini, se vprašamo o petovano: kdo ima prav in kdo napak. Po našem prepričanju, to se pravi: po mojem, ki je brez dvoma v soglasju z veliko večino vsega našega naroda v Ameriki, ima prav osvobodilna fronta s Titom na čelu. Nam se di njegova akcija edino pravilna za bodočo državo. Čemu siliti v monarhijo in podpirati zanjlo jugoslovansko vlado, če smo se vsi prepričali, da enostavno ni šlo. Četrto stoletja je dovolj preizkušnje. Razmere med jugoslovanskimi narodi so se slabšale od leta do leta. Iz

ih tega sovraštva se je razvil javen odpor in posledica tega je Tito in njegova osvobodilna fronta.

Mi moramo jemati razmere v naši stari domovini kot boj različnih idej. In v boju padajo ljudje, gore poslopja, vničujejo se človeške naprave—vse gre tako po malem, kakor gre drugod na veliko.

Kaj naj rečem na take članke v javnosti? Da so—milo rečeno skrajno naivni in otročji. Ne prepričajo nikogar, ne pojasnijo ničesar. Samo pišejo o posledicah boja na način, kakor bi ga sestavil kak občinski tajnik tedne potem, ko je že končano.

Da so tisti, ki so pisali ta poročila tudi jako otročji, nam kaže apel na socialistično stranko v Ameriki in tobože njenega predstavnika Etbina Kristana. Socialistične stranke v Ameriki ni že davno. In kolikor se je še najde, je po večini v majhnih skupinah, kakor naša slovenska.

Vse to in mnogo drugega bi bili ljudem lahko pojasnili člani razna poročila pred zaupne osebe s prstom na ustih; o tem se ne govori, bi bilo veliko bolj

ka vera male Bernardke, kateri se je prikazala Marija. Ker je Bernardka vztrajala pri svoji trditvi, da je videla Marijo, je bila pozvana pred sodišče, da bi tam to svojo trditev preklicala, kar pa Bernardka v svoji veliki veri ni mogla storiti.

Sodnijskim potom so dali zapreti votlino. Ko pa je ležal na smrtni postelji vladarjev sin in so mu dali požirek vode iz Lourda, kjer se je bila prikazala Marija, mu je odleglo in na vladarjevo povelje so to votlino zopet odprli za romarje in bolnike, ki so tu iskali čudežnega ozdravljenja. Vsa ta zgodba je zapopadena v filmu "Song of Bernadette."

Baš nasprotno: ljudje so videli, kaj je Rusija dosegla pod komunizmom v enem samem četrt stoletju in mislijo si: kar je tako dobro in uspešno za nje, zakaj bi ne bilo tudi za nas?

Ni treba, da se zgražajo radi vere. Oblika države je politično in ekonomsko vprašanje, ki nima prav nobenega stika z vero. To se pravi: ima stik samo za liste, ki hočejo po sili vriniti vero v državo samo. Mi, ki gledamo na boj v naši stari domovini, se vprašamo o petovano: kdo ima prav in kdo napak. Po našem prepričanju, to se pravi: po mojem, ki je brez dvoma v soglasju z veliko večino vsega našega naroda v Ameriki, ima prav osvobodilna fronta s Titom na čelu. Nam se di njegova akcija edino pravilna za bodočo državo. Čemu siliti v monarhijo in podpirati zanjlo jugoslovansko vlado, če smo se vsi prepričali, da enostavno ni šlo. Četrto stoletja je dovolj preizkušnje. Razmere med jugoslovanskimi narodi so se slabšale od leta do leta. Iz

ih tega sovraštva se je razvil javen odpor in posledica tega je Tito in njegova osvobodilna fronta.

Mi moramo jemati razmere v naši stari domovini kot boj različnih idej. In v boju padajo ljudje, gore poslopja, vničujejo se človeške naprave—vse gre tako po malem, kakor gre drugod na veliko.

Kaj naj rečem na take članke v javnosti? Da so—milo rečeno skrajno naivni in otročji. Ne prepričajo nikogar, ne pojasnijo ničesar. Samo pišejo o posledicah boja na način, kakor bi ga sestavil kak občinski tajnik tedne potem, ko je že končano.

Da so tisti, ki so pisali ta poročila tudi jako otročji, nam kaže apel na socialistično stranko v Ameriki in tobože njenega predstavnika Etbina Kristana. Socialistične stranke v Ameriki ni že davno. In kolikor se je še najde, je po večini v majhnih skupinah, kakor naša slovenska.

Vse to in mnogo drugega bi bili ljudem lahko pojasnili člani razna poročila pred zaupne osebe s prstom na ustih; o tem se ne govori, bi bilo veliko bolj

ljen je na sejo naš rojak in kandidat za governerja Frank J. Lausche.

Na seji bo podana izjava Mr. Matt Intiharja, ki je pred časom prijavil kandidacijo za poslanca v državno zbornico.

Po kratki seji in spoznanju kandidatov za državne in okrajne urade se bo vršila družabna zabava, kjer bo postreženo za prosto pijačo.

Pridite vsi člani in vabljeni so tudi nečlani, da sejo posetijo.

Predsednik

O delovanju Hrvatov in Srbov za osvoboditev Jugoslavije

Cleveland, O. — Organizacija Slovenskega ameriškega narodnega sveta deluje med ameriški Slovenci v prid pravične razrešitve političnega in geografskega vprašanja v Jugoslaviji. Med ameriški Slovenci pa deluje v te svrhe organizacija Odbor hrvatskega kongresa.

V nedeljo, 16. aprila je Odbor hrvatskega kongresa priredil koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju. Na programu so bili tamburaški pevski zbori, govornik in glavna atrakcija je pa bila Zinka Milanov, operna pevka operne družbe Metropolitan in njen soprog Predrag Milanov.

Program je odprl Blaž Kaušič, predsednik OHK, tamburaški zbor Sedlaček je zaigral Ameriško himno in nato Oj Sloveni, o volitvah in progresivnih kandidatih za državne in federalne urade je spregovoril Bernard V. McGroarty, nastopil je Ukrajinski pevski zbor in hrvatski zbor Abrašević in mladi Ukrajinke so predvajale kozaske pesni.

V drugemu delu sta pa nastopila umetnika Predrag in Zinka Milanov. Gospod Milanov je deklamiral s svojim prvoim naglasom Maksimovičev pesem "Ustanici" in Drenovecove "Ko je Lola" in "Mi dolazimo" (zadnje dve je spisal poznani Rev. Nikola Drenovac iz Youngstowna, Ohio, ki je član Združenega odbora južnih Slovanov). Pesmi so zelo primerne za te čase, ko je vse polno "trubadurjev" za begati ljudstvo in navzoči so očitno čutili s pesnikom, kar so pokazali s aplavzom deklamatorju g. Milanov in pesniku Rev. Drenovec. Pesmi "Ko je Lola" in "Mi dolazimo" pisec ne bodo šle iz spomina in na misel mi je prišlo, kakšna razlika je med duhovniki—ta ti piše za ljudstvo, pravico, in nekaj slovenskih pa zagovarja fašistične koketke in slepi našo slovensko Lolo.

Ga. Zinka Milanov je zapela pesmi "Domovini i ljubavi", "Sveh duš dan", "Pastirica", "Gdje si Dušo", "Na Bembaši", "Moj Split." Ona ima čudovito lep glas, lep nastop in vse pesmi je zapela z dovršeno pevsko in glasbeno umetnostjo. Po kongresnem koncertu je šla gospa umetnica v družbo svojih rojakov in se je prijazno domače razgovarjala z njimi. Milanov je spremljal na klavir Dr. William Lausche.

Mi navzoči Slovenci, smo si mislili, kako lepo bi donela tudi slovenska pesem, če bi jo zapela g. Milanova. In res se je eden iz naše srede okorajžil in vprašal ga. Milanovo, da ako bi bilo mogoče njej priti med naš pravec enkrat to leto? Ona pravi, da ni izključeno, in da je možno, končnega odgovora pa ne more dati radi njene posletne ture širom ameriškega kontinenta.

Udeležba je bila sijajna in avditorij SND je bil zaseden, kar znači, da je tudi med ameriški Slovenci velika pozornost za delovanje Hrvatov in Srbov za osvoboditev Jugoslavije. (Nadaljevanje na 4. strani)

Urednikova pošta

VAŽNA SEJA

V petek ob 8. uri zvečer se vrši v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave., Euclid, Ohio, važna seja Slovenskega demokratskega kluba v Euclidu.

Sejo bodo posetili prominentni politični kandidati za državne in okrajne urade in vab-

ZAROČENCA

Milanska zgodba iz 17. stoletja

Odkril in preuredil Alessandro Manzoni

Poslovenil dr. Andrej Budal

(Nadaljevanje)

DRUGO POGLAVJE

"Dovolj. Razmišljajte o tem ponoči. Zdaj mi pa ne začnajte sami sebe uničevati in si kvariti zdravje; vzemite vsaj grižljaj."

"Bom že sam premislil," je odvrnil godrnjaje don Abbondio. "Gotovo, premislil bom, moram premisliti." Vstal je in nadaljeval: "Nočem ničesar, ničesar. Drugega se mi hoče. Vem tudi sam, da moram jaz to premisliti. Ali — da se je to moralo prav meni pripetiti."

"Izpijte, no, vsaj še to kapljico," je rekla Perpetua in nalila. "Saj veste, da vam to spravi želodec vedno zopet na mesto."

"Ah, kaj to! Kaj to! Kaj to!"

Pripoveduje se, da je knez Conde globoko spal tisto noč pred bitko pri Rocroi; toda bil je prvič zelo utrujen, drugi pa je bil že vse potrebno odredil in določil, kaj mora naslednje jutro storiti. Don Abbondio pa ni vedel še nič drugega kakor to, da bo drugi dan bitka; zato je dobršen del noči zapravlil s tesnobnimi posvetovanji. Ne ozirali se na lopovsko zahtevo ne na grožnje in izvršiti poroko — o taki odločitvi ni hotel niti preudarjati. Zaupati Renzu vse potrebno in iskati z njim kakega izhoda . . . Bog obvaruj! "Da vam ne uide besedica . . . drugače . . . ehm!" je bil dejal eden izmed onih razbojnikov; in ko je slišal, kako mu ta "ehm!" bobni po glavi, don Abbondio ne le da ni mislil na kršenje take postave, temveč se je celo kesal, da je klepetal s Perpetuo. Bežati? Kam? In potem! Koliko nepravil! In koliko računov bo treba dajati! Pri vsaki odločitvi, ki jo je zavrzel, se je revež obrnil v postelji. Kar se mu je zdelo vsekakor še najboljše ali najmanj slabo, je bilo to, da si pridobi čas, če pri

French Guerillas Occupy Town

INSIDE FRANCE last year the Maquis—French patriots—celebrated Armistice Day by marching through Oyonnax, small town near the Swiss border, right under the nose of German authorities. This photo has just reached the U.S. from official British sources.

Renzu stvar malo zavlačuje. Pri tej priliki se je spomnil, da manjka le še nekaj dni do časa, ki je za ženitve prepovedan; — in če morem tega pečaka zadržati za teh malo dni, imam potem dva meseca oddiha, in v dveh mesecih se lahko prigodijo velike reči. — Razglabljal je, s kakšnimi pretvezami naj stopi na plan, in dasi so se mu zdeli nekam lahke, se je vendar pomirjal z mislijo, da jim njegov ugled že da pravo tehtovitost in mu njegova stara izkušnost podeli veliko prednost pred tem nevednim mladeničem. — Bomo videli, — je govoril sam pri sebi; — on misli na svojo ljubico, jaz pa mislim, na svojo kožo; najbolj prizadet sem jaz, četudi pustimo to, da sem najbolj oprezen. Dragi sinček, če ti čutiš, da se te loteva ščemenje, ne vem, kaj bi na to rekel; ali jaz se s to ne mislim vtikati. — In ko se mu je tako duh nekoliko ustavil pri takem sklepu, je končno mogel zatisniti oko. Ali kakšno spanje! Kakšne sanje! Razbojniki, don Rodrigo, Renzo, stezice, prepadi, beg, zasledovanje, kriki, streli.

Prvo prebujenje po kaki nesreči, v kaki nepravilnosti je zelo grenak trenotek. Jedva se duh zave, že se vrne k običajnim življenja; toda misel na novi nazorom prejšnjega mirnega življenja; toda misel na novi položaj mu stopi brž nevljudno naproti in neugodje je v tem hipnem primerjanju še bolj živo. Ko je bil bolešno okusil ta trenotek, je don Abbondio-urno ponovil svoje nočne naklepe, se v njih utrdil, jih bolje uredil, vstal in nato pričakoval Renza

s strahom in z nestrpnostjo ob enem.

Lorenza ali, kakor so ga vsi imenovali, Renza ni bilo treba dolgo čakati. Komaj se mu je zdelo, da ni več prezgodaj in se lahko brez spotike predstavi kurati, že se je odpravil k njemu z radostno naglo štiriindvajsetletnega moškega, ki mora še isti dan poročiti svojo drago. Bil je že izza deških let brez staršev in je izvrševal poklic sviloprejca, ki je v njegovi rodbini tako rekoč prehajal od roda do roda in je bil zlasti v prejšnjih letih precej dobičkosen; zdaj je že propadal, pa vendar ne tako hudo, da bi se spreten delavec ne bil mogel z njim pošteno preživiti. Dela je bilo od dneva do dneva manj; toda neprestano izseljevanje delavcev, ki so jih obljube, pravice in visoke plače vleklo v sosednje države, je pripomoglo, da ni baš primanjkovalo dela tistim, ki so ostali v deželi. Razen tega je bil Lorenzo lastnik majhnega posestva, ki ga je dal obdelovati in ga tudi sam obdeloval, kadar mu je kolovrat miroval, tako da je v svojem stanu lahko veljal za imovitega. In čeprav je tista letina bila še slabša nego prejšnje in se je že začnjal čutiti prava pravcata draginja, je bil vendar naš mladenič, ki je postal, odkar so mu oči obvisle na Luciji, dober gospodar, z vsem zadosti založen in se mu ni bilo treba boriti z gladom. Pojavil se je pred don Abbondijem v najbolj praznični obleki, z razno-

barvnimi peresi za klobukom, s svojim krasnoročnim bodalom v hlačnem žepu, z nekam prazniškim in obenem drznim izrazom, ki so ga tedaj vobče kazali tudi najbolj mirni ljudje. Don Abbondijev negotov in skrivnosten sprejem je bil v čudnem nasprotju z mladeničevim veseljem in odločnim nastopom.

— Ali mu roji kaka misel po glavi? — je pomislil Renzo pri sebi; nato je dejal: "Prišel sem, gospod kurat, da izven uro, ki vam bo prav, da pridemo v cerkev."

"Kateri dan mislite?"

"Kako — kateri dan? Ali se ne spominjate, da smo določili za danes?"

"Danes?" je odvrnil don Abbondio, kakor da je slišal o tem prvič govoriti. "Danes, danes . . . potrpajte malo, a danes ne morem."

"Danes ne morete? Kaj se je zgodilo?"

"Predvsem se ne počutim dobro, glejte."

"Zal mi je; ali za to, kar imate pri tem opravila, je treba tako malo časa in tako malo truda . . ."

"In potem, in potem, in potem . . ."

"In kaj potem?"

"In potem so še homatije."

"Homatije? Kakšne homatije bi mogle biti?"

"Človek bi moral biti v naši koži, da bi vedel, koliko neprikl nastane v teh stvarih, koliko računov je treba polagati. Jaz sem premehega srca, mislim samo na to, kako bi odstranil ovire, kako bi vse olajšal in uredil vse tako, kakor je drugim prav, pri tem pa zane-marjam svojo dolžnost. In nato letijo vame očitki in še hujše."

"Ali za Boga svetega, ne natezajte me tako in povejte mi razločno in jasno, kaj je."

"Ali je vam znano, koliko in kolikerkih formalnosti je treba, da se poroka v redu napravi?"

"Mora mi biti o tem nekaj znanega," je rekel Renzo, ki se je začel vznemirjati, "ker ste mi zadnje dni zadosti lomili glavo s tem. Toda ali ni zdaj že vse opravljeno? Ali nismo naredili vsega, kar je treba narediti?"

mi smo tisti, ki pri tem največ trpijo."

"Toda razložite mi že vendar, katera je tista druga formalnost, ki jo je še treba izpolniti, kakor pravite — in brž bo izpolnjena."

"Ali veste, koliko je ovir, ki razveljavljajo?"

"Kako hočete, da jaz poznam ovire?"

"Error, conditio, votum, cognitio, crimen, Cultus disparitas vis, ligamen, honestas, Si sis affinis . . ."

je začel don Abbondio naštevati na koncu prstov.

(Daje prirodnjke)

Vam zatekajo noge?

Z gumijasto elastičnimi nogavicami si boste preprečili bolečine nog, če vam ob koncu dneva zatečejo noge. Splačalo se vam bo kupiti par teh nogavic na poskušnjo.

Mandel Drug

Lodi Mandel

PH. G., PH. C.
SLOVENSKI LEKARNAR
15702 Waterloo Rd.
Cleveland, Ohio
Lekarna odprta: Vsak dan od 9:30
dopolndno do 10. zvečer.
Zaprta ves dan ob sredah.

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bonдов in vojno-varčevalnih znank!

ZAVAROVALNINO

proti
ognju, tatvini, avtomobilskim
nesrečam, itd.
preskrbi

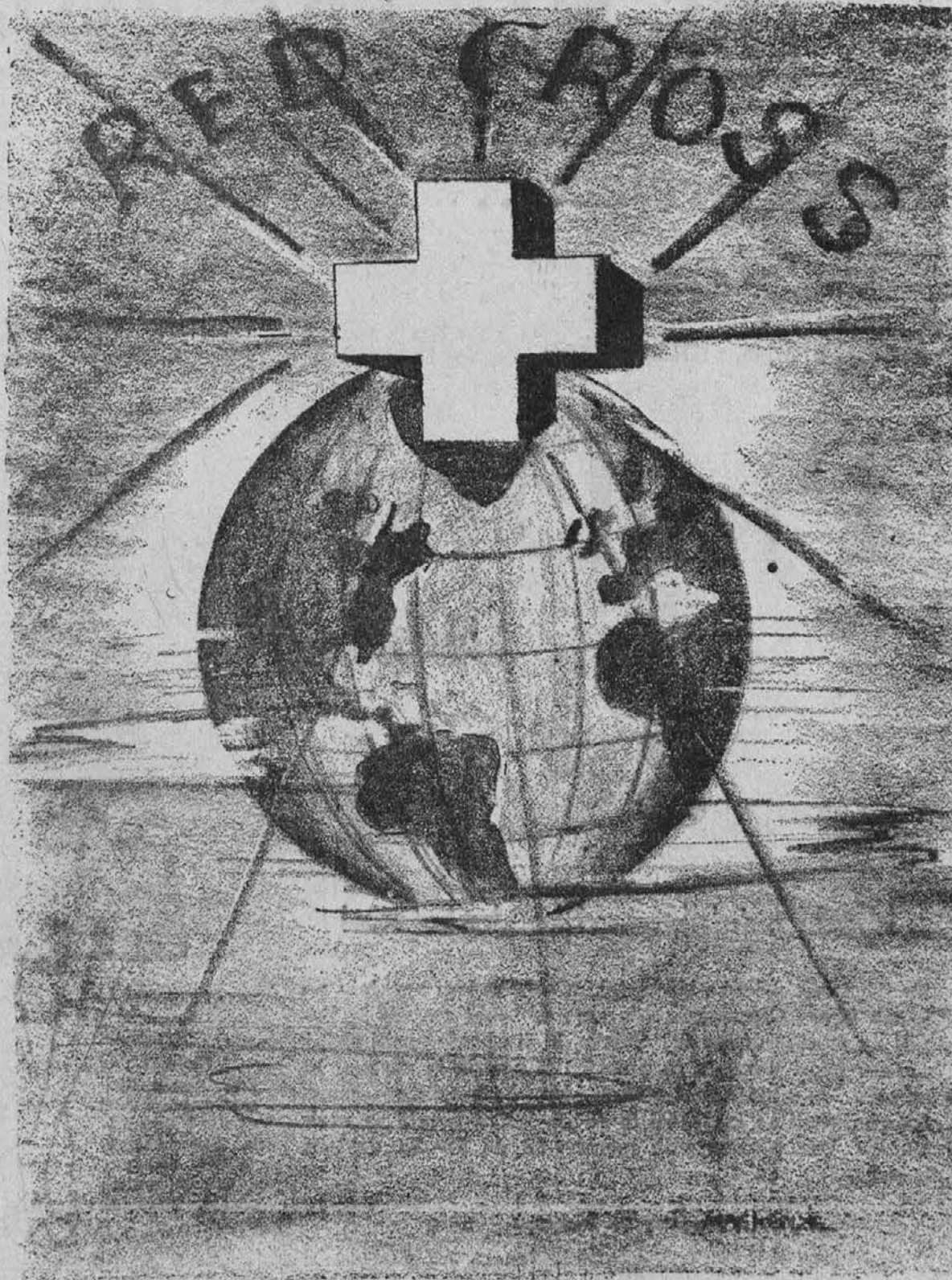
Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENdicott 0718

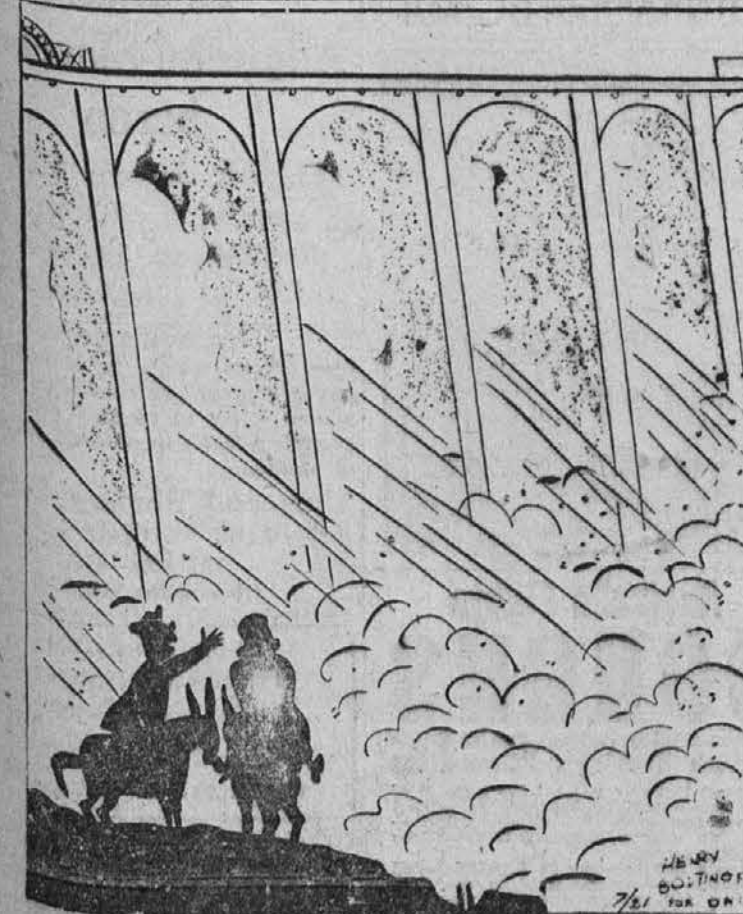
One Bright Spot in The World

Battle of Odessa

NEW YORK—The Russians closed in on three sides about Odessa, great Black Sea grain port of the Ukraine, and the Germans used desperate measures to rescue whatever they could of the estimated 100,000 troops trapped there. But to no avail. Odessa was taken by the Russians who have also moved into northeastern Romania.

"ALL IT MAKES ME THINK OF DEAR IS HOLDING BACK INFLATION!"

Oglašajte v . . .
Enakopravnosti

DOMAČA ZABAVA!

v Litvinski dvorani,
6835 Superior Ave.

VSAK VEČER

KJER IMATE PRILIKO DO VEČ NAGRAD
znašajoče \$5 do \$150

V PETEK, SOBOTO IN NEDELJO IMATE
PRILIKO DO NAGRADE \$200

preostanek je namenjen skladu za vojake
in mornarje

(SKUPNE NAGRADE NE PRESEGAJO \$500)

C. Zuris, taj.-blag.

KUPON KUPON
Dober za brezplačno vstopnino.

Prinesite ga seboj. — 6835 Superior Ave.

ZADNJA KMEČKA VOJSKA

Zgodovinska povest iz leta 1573

Spisal AVGUST ŠENOVA — Iz Hrv. poslov. L. J.

(Nadaljevanje)

"Propal je Tahí, propala Tahovka!" se je razlegalo po grajskih hodnikih in razjarjena četa kmetov se navali noter.

"Stojte!" zavpije nekdo s krepkim glasom. Kmetje se umirijo. V sobo stopi Stepko Gregorijanec, gologlav, s krvavo sabljo v roki, ž njim pa vsa razvneta Uršula. Bledé oči so se ji iskriale, lica so ji žarela, a ustnice so se stiskale.

"Gospa Jelena Tahova," prične razjarjeno Stepko in obrise krvavo sabljo ob plašč, "pripelejali smo v ta grad pravo gospodarico Uršulo Heningovo. Vaše gospodstvo je minulo."

"Da, ohola Zrinjska hči!" zavpije Uršula, "striji smo glavo vražji kači. Ti dvori so zopet moji. Zdrava, Dora Arlandova," se obrne proti sliki, "ali vidiš sedaj, da pripovedka laže? A vi, dobri ljudje," reče kmetom, "vzemite in pograbite, jaz ne maram niti mrvice tega krvniškega blaga!"

Jelena stoji kakor okamenela, samo oko ji plamti s plamenom besnosti.

"Gospa," reče Stepko, "prišli so pravi gospodarji, nepravilno se morajo seliti. Petričević naj pelje vas in vaše sinove svobodno v Zagreb, ker je tudi Stubica že naša. V vasi vas čaka voz."

Jelena vzdigne glavo in reče mirno:

"Gospa Uršula! Razbojnica! Tega vam ne pozabim do groba. Pripovedka o Dori ne laže. Zapomnite si te moje besede: Zob za zob, kri za kri do zadnje kaplje!"

Jelena prime za roko sina in zapusti z oskrbnikom grad,

kjer so delili pod zidovjem kmetje ukajoč bogastvo Tahovo, in ko je bila gospa Jelena že daleč proč od Susjeda, je čula še vedno skozi noč vpitje:

"Propal je Tahí!"

IX.

V Mokricah je bilo danes kaj veselo. Gospod podban je slavil svoj rojstni dan v krogu rodbine in prijateljev, hrvaških velikavev in plemičev. Tu je bil njegov sin Stepko, pravi hribovec, s svojo ženo, nežno, črno oko Marto, bil je tu tudi drugi sin Baltazar, slaboten in medel, tu je bila njegova druga žena Dora Mrnjavičeva. Tudi gospa Heningova je prišla iz Susjegrada, kjer je stanovala sama, dočim so bivalne njene neomožne hčere Zofija, Anastazija in Kata radi večje varnosti v tem burnem času pri gospodu Stepku Gregorijancu v Mokricah. A bilo je tudi dosti oddaljenih gostov, celo iz Zagorja je prišla na veselje sestre Marte ohola in silovita Anka s svojim možem Mihajlom Konjskim iz Konjsčine, bogata Kunigunda in njen zakonski mož Mato Kerečenj iz Turničja. Poleg tega tudi tuja gospoda, brata Mihajlo in Luka Sekel iz Ormuža, Gašo Družkovič in Fran Mrnjavič, podžupan slavnega županstva zagrebškega, Mijo Turnovič, resen Turropoljec, junaški plemič Tomo Milič, Mihajlo, župnik od Sv. Nedelje, oče Didak, gvardijan samostanskih bratov in še več druge svetne in duhovske gospode — a čudno, sami Hrvatje. Pater Didak se je temu, sedeč pri obedu zraven gospoda Konjskega, nemalo čudil.

"Kako je to, egregie domine", vpraša gvardijan svojega sosedu, "da se nam je danes kranjska gospoda izneverila? Mokri se stoji na kranjski zemlji in gospodi iz Kostanjevice, Turnograda in Krškega prav pred nosom. Ne vidim tu ne Joška in ne Vuka Turna, ne Valvazorja, ne Auersperga, ne Lamberga. Drugače zahaja ta gospoda rada semkaj, zlasti uskoški kapitan, Joško Turn, ki mu je gospod Ambrož posebno naklonjen. Kako je to?"

"Nismo jih povabili," odvrne gospod Konjski, "Gre se za domače, hrvaške zadeve, a pri tem nimajo kranjski sosedje kaj delati. In prosim vas, častni oče, ti so tako sami Nemci."

Gvardijan pokima z glavo in si ne upa povpraševati dalje o tej nejasni zadevi; obiral je naprej bedro mastne kokoši.

Obilno gostovanje se nagiba h koncu. Ob gromkem klicanju "Vivat dominus Ambrosius!" zazvene še enkrat polne čaše, družba se vzdigne, gvardijan izmoli molitvico in gostje se razidejo smeje se in šaleč se po dolgih hodnikih, po prostornem dvorišču in po hladnem parku mokriškega gradu. Tudi gospod Ambrož si je zaželel nekak svežega zraka in gre zato po kamenitih stopnjicah na dvorišče, kjer je cela gruča plemenitih gospa pričela živo klepetanje, med njimi tudi Marta Gregorijančeva.

"Gospa snaha," reče podban opazivši Marto, "dobro, da sem te našel. Pusti žensko govorjenje in pojdi z menoj; povedati ti moram nekaj pametnih besed. Pojdiva sem na moje staro mesto v hlad."

"Kakor zapovedujete, gospod tast," se pokloni ponižno Marta in ide za Ambrožem.

Na jedni strani grajskega dvorišča se je ovijal po zidu ogromen bršljen do drugega nadstropja, ovijajoč s temnimi listi tudi stebre obokane lope. Pod hladnim bršljanom je stala miza in trije stoli iz kamena. Tu je gospod podban zelo rad sedel o dnevi vročini, tu sem se vsede tudi sedaj, zraven nje-

ga pa gospa Marta. Ambrož se nasloni z jedno roko na mizo, prepiža noge, pogladi s prsti sivo brado in reče Marti:

(Dalje prihodnjič)

Urednikova pošta

(Nadaljevanje z 2. strani)

riškimi Hrvatí veliko zanimanja za novo svobodno Jugoslavijo pod zvezdo združene Osvobodilne fronte. Prostovoljni darovi na tem koncertu so znesli \$1530.00.

V nedeljo, 23. aprila zvečer, je bil pa shod Srbov v Hrvatskem narodnem domu na St. Clair Ave. Tudi ta shod je dobro uspel in dvorana je bila zasedena. Urednik srbskega časopisa Svobodna Rječ je govoril o položaju in smernicah srbskega časopisja v Ameriki. Opozoril je navzoče na ostudno šovinistično blatenje Osvobodilne fronte po Srbobranu, glasilo kraljevaške skupine; Rev. Emil Glocar je povedal o revščini jugoslovanskega ljudstva v stari domovini, katera je prisilila te izstradane in oguljufane ljudi za upor proti skupnemu sovražniku; Rev. Nikola Drenovac je razjasnil današnjo borbo Osvobodilne fronte in naglasil, da je danes Osvobodilna fronta edina, kjer so združena vsa ljudstva, vsi sloji v močno enoto—vojsko, ki deluje v smeri za pravično vodstvo in vladó združene Jugoslavije. Oba srbska duhovnika sta omenila kako sta protežirana po nekaterih njihovih predpostavljanih, ali da se ne bosta podala in zapustila preprosto ljudstvo, in da ne bosta šla v službo uniformiranih šovinistov ker predobro poznata bedni socialni položaj v Jugoslaviji. Tako je prav. Vsa čast vama, ameriški jugoslovani so vama hvaležni za vašo odkrito besedo in stališče.

Louis Kaferle

V blag spomin

ob drugi obletnici kar je umrl naš ljubljeni soprog in oče

THOMAS TEKAVEC

Zatisnil je svoje blage oči dne 27. aprila 1942 leta

Kako žalostni so dnevi, odkar Te več med nami ni, ljubljeni soprog in dragi oče. Spomin pa bomo ohranili v naših srcih na Tebe vekomaj!

Zalujoča soproga

ANNA in OTROCI

Cleveland, Ohio, dne 27. aprila, 1944.

Mali oglasi

Kupi se gostilno

Zelimo kupiti gostilno z D 3 ali D 5 licenco v collinwoodski ali euclidski okolici. Kdor ima naprodaj, naj pokliče Ivanhoe 4786 po 5. uri zvečer.

HIŠA

(cottage) 3 sobe, 2 garaže, velik lot; na Corsica Ave., blizu Euclid Beach parka; pripravno za samce ali majhno družino. Se mora hitro prodati. CENA \$2,500.

Hiša 7 sob, garaža, med E. 152 St. in St. Clair Ave., na E. 155 St. Zelo pripravno za večjo družino. Cena \$4,350.

Za nadaljne informacije pokličite

JOHN ROŽANC

15216 LUCKNOW AVE. Pokličite KENmore 3662

SMITH bo kupil 200 avtov — kakršnegakoli izdelka — kakršnegakoli modela

SMITH AUTO SALES 6115 Superior Ave. HE. 2888 Phil Smith, Mgr.

CE STE BOLNI obiščite

DR. E. E. KING

Chiropractor 9108 MILES, vogal Broadway—DI. 2468 na domu: DI. 2454

DEMOKRATSKI ŠHOD

se vrši v 23. vardi v prostorih 6530 ST. CLAIR AVE. v PETEK VEČER (jutri) ob 7.30 uri zvečer

FRANK J. LAUSCHE

za gubernerja

in WILLIAM J. KENNICK

za državnega senatorja bo predmet nekaterih političnih govornikov.

Sodnik Leon A. Kuyawski, Joseph W. Kovach, Wm. M. Boyd in drugi govorniki so na programu.

MOŠKI IN ŽENSKE

Prinesite vašo obleko, preproge, drapes, itd. k BETTER DRY CLEANERS, na 3174 E. 93 St. Vse delo jamčeno in zavarovano. Pridemo iskati in pripeljemo nazaj. Odprto od 8. do 8. zv.

Znanstveno zdravljenje za revmatizem — hrbtobol — trganje H. L. BARRINGTON 788 E. 152 ST. Ure: 10-12 zj. — 2-4 pop. — 6-8 zv. GL. 7636 — KE. 0538

POGREBI

\$125—\$225 do \$1000 Vedno najboljša postrežba LORE A. WELLS Pogrebni zavod 8303 Hough Ave. CE. 7038

Za delavce Za delavce

ŽENSKE -- MOŠKI

SNAŽENJE URADOV

KRATKE URE

Zelo dobra plača

Aetna Window Cleaning Co.

1430 E. 27 ST. vogal Superior Ave. — PProspect 2800

Stalna zaposlitev

za

BODY ASSEMBLERS

TEŽAKE

STAVBINSKE DELAVCE

STROJNE OPERATORJE

MEHANIKE

VAJENCE

40 ur rednega dela tedensko; čas in pol za nadurno delo.

American Coach & Body Co.

9503 Woodland Ave. GA. 3160

Kuharica

dobi dobro službo. Delo od 7. zj. do 2. pop., prostá ob nedeljah. Samo za kuhanje južine; navadna kuha. Dobra plača. Vpraša se pri BLACKWELL, 3839 Payne Ave., ENdicott 9517.

Mali oglasi

VSE KARKOLI

potrebuje se od zobozdravnika, bodi izvečenje zob, polnjenje zob in enako lahko dobite v vaše polno zadovoljstvo pri dr. Župniku, ne da bi zgubili pri tem dosti časa. Vse delo je narejeno, kadar vam čas pripušča. Uradni naslov:

vhod na 62. cesti Knauzovo poslopje 6131 St. Clair Ave.

Vdovec

star 45 let, bi se rad seznanil z pošteno žensko, v svrhu ženitve. Imam stalno delo, stanovanje in opremo. Katero veselji, lahko poizve za naslov v uradu-tega lista.

ŽENSKE—prihranile si boste denar na obleki pri THE CHARMET DRESS SHOP 10412 Union Ave. Imamo prvovrstno opravo; mere 9 do 46, po cenah, ki bodo vas zadovoljile, 9:30 do 7. Priliko do povračila ima vsaka kupovalka.

UNSAFE at HOME

Australia Fights COUGHS

or Bronchial Irritations Due To Colds —With Buckley's "Canadiol" Almost instantly you get the surprise of your life — coughing spasms cease — right away it loosens up thick choking phlegm — opens up clogged bronchial tubes — makes breathing easier. There's real economy in Buckley's — all medication — no syrup. Half to one teaspoonful will convince the most skeptical. Get Buckley's "Canadiol" made in U. S. A., the Cough Mixture that outdoes all others in Australia, New Zealand, Canada and many other countries on merit alone.

MOŠKE IN ŽENSKE

se potrebuje za

splošna tovarniška dela

6 dni v tednu

48 ur dela na teden

Plača za ZACETEK

Moški 77½c na uro

Ženske 62½c na uro

Morate imeti izkazilo državljanstva.

Nobene starostne omejitve, če ste fizično sposobni za delo, ki ga imamo za vas.

Zglasite se na EMPLOYMENT OFFICE 1256 W. 74 St.

National Carbon Co., Inc.

OSKRBNICE

Polni čas: 5.10 zv. do 1.40 zj. šest večerov na teden

DOWNTOWN:

750 Huron Rd. ali 700 Prospect Ave. PLACA \$31.20 NA TEDEN

Delni čas:

Tri ure dnevno, 6 dni na teden PLACA \$9.90 NA TEDEN

Če ste sedaj zaposleni pri obrambnem delu, se ne prigrabite

EMPLOYMENT OFFICE

ODPRT 8 zj. do 5. zv. dnevno razen ob nedeljah

Izkazilo državljanstva se zahteva

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

700 Prospect Ave. Soba 901

Mali oglasi

Dr. Kernovo

Angleško-Slovensko berilo

(English Slovene Reader) je pripravno za učenje angleščine ali slovenščine. Dobi se v naši tiskarni

CE POTREBUJETE novo streho ali pa če je treba vaše strehe popraviti, se obrnite do naš. Igršimo velika in majhna dela na trgovskih poslopij in domovih. Brezplačni proračun.

Universal Roofing Service 1106 St. Clair Ave. CH. 8376—8377 Ob večerih: ME. 4767

SOUND SYSTEM INDOOR OR OUTDOOR Posebni popust za društva B. J. Radio Service 1363 E. 45 St. — HEnd. 3028

Help Sponsor a Fighting DESTROYER!

MI DAJEMO IN IZMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE

THE MAY CO.'S BASEMENT

Še en prejem...

Mere 38 do 52...

lesketajoče, mladostne

Pin Dot

Obleke

3.98

Hladne...udobne...vitke...laskajoče!

Te izborne obleke so bile z takim vžičenjem sprejete po ženah širom Clevelanda—da smo se takoj zavzeli in kupili na stotine dodatnih! Obleke, ki jih boste nosili sedaj —prav skozi pomladi in poletja! Blago je iz rayona, ki se pere... z majhnimi pikami—kroj je brezhiben—mera izborna. Stili so laskajoči in se jih lahko porabi za vsak slučaj! Vse v zaželenih merah—38 do 52—za dekleta in žene.

The May Co. Basement

Style D Beli gumbi zgoraj; nabrani žepi oživijo gladka krila! Bele pike razvedrijo zeleno, modro in rozasto ozadje. Mere 38 do 44.

Style C Na rahlo nabrano na ramah, čeden kraj, in gumbi! Bele pike na modrim, zelenim in rozastim ozadjem. Mere 38 do 44.